מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר צמחים וציפורים שהם מבשרי סתיו ולזהות את סימני ההיכר שלהם
- להבין איך הסתגלויות (כמו בצל תת-קרקעי או זרעים קלים) עוזרות לשרוד בקיץ יבש
- לדעת למה אסור לפגוע בפרחי בר מוגנים ולהבחין בין אמונה עממית לבדיקה מדעית

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הכירו את מבשרי הסתיו

- 1. א – חצב מצוי
- 2. ב – נחליאלי לבן

חלק ב' – נכון או לא נכון

- 1. נכון – לחצב יש בצל ששומר מים ומזון בקיץ
- 2. לא נכון – נכון להיום אין הוכחה מדעית לכך, זו אמונה עממית

חלק ג' – התאימו מבשר לסימן הזיהוי שלו

- 1 – ב (עמוד פריחה לבן וגבוה בלי עלים)
- 2 – ג (עלים בצורת לב עם ציור כסוף)
- 3 – א (ציפור קטנה שמנענעת את הזנב בלי הפסקה)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

- 1. חצב
- 2. יורה

חלק ה' – סדרו את שלבי משימת החקר

- 1. בחרו מבשר סתיו אחד - צמח או ציפור
- 2. מצאו שלוש עובדות ממקורות אמינים ורשמו מאיפה כל עובדה
- 3. הסבירו איך המבשר שבחרתם מותאם לעונה
- 4. הכינו כרטיס זיהוי עם ציור ופרטים

חלק ו' – כתיבה וחשיבה

- 1. למשל: חצב ונרקיס - דומה: שניהם צמחים גיאופיטים, שניהם מוגנים. שונה: החצב פורח בלי עלים, הנרקיס עם עלים; זמני הפריחה שונים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פרח או ציפור עם תיאור מדויק מהטבלה
- כי הם ערכי טבע מוגנים בחוק ופגיעה בהם פוגעת באוכלוסייה בטבע
- אמונה לא נבדקה בשיטה מדעית; טענה מדעית נבדקת במדידות חוזרות ונתונים

טיפים להפעלה:

- אפשר להתחיל בהצגת תמונות של המבשרים השונים לפני מילוי הדף
- כדאי להדגיש את חשיבות השמירה על פרחי הבר ולתת דוגמה אישית מהכיתה או מהסביבה
- בחלק של החקר המדעי, אפשר לקיים דיון קצר בכיתה על ניסוי אמין לפני שהתלמידים כותבים תשובה

דף תרגול: מבשרי הסתיו – חוקרים ושומרים על הטבע

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בסוף הקיץ מופיעים בטבע סימנים שמבשרים שהחורף בדרך - צמחים כמו החצב והרקפת, וציפורים כמו הנחליאלי והחסידה. בדף זה נלמד לזהות אותם, נבין איך הם מסתגלים לעונות השנה, ונבדוק מה ההבדל בין אמונה עממית למחקר מדעי.

בנק מילים: יורה | חצב

1 חלק א' – הכירו את מבשרי הסתיו

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה מבשר סתיו פורח בעמוד גבוה ולבן, בלי עלים בכלל?

א) חצב מצוי ב) רקפת מצויה ג) נחליאלי לבן

2. איזו ציפור מגיעה לישראל בסתיו, נשארת כל החורף ומנענעת את הזנב בלי הפסקה?

א) חסידה לבנה ב) נחליאלי לבן ג) דרור הבית

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	החצב הוא גיאופיט - יש לו איבר אגירה מתחת לאדמה	☐	☐
2	יש הוכחה מדעית שגובה עמוד החצב מנבא כמה גשם ירד בחורף	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו מבשר לסימן הזיהוי שלו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חצב מצוי	___	**א.** ציפור קטנה שמנענעת את הזנב בלי הפסקה
2. רקפת מצויה	___	**ב.** עמוד פריחה לבן וגבוה בלי עלים
3. נחליאלי לבן	___	**ג.** עלים בצורת לב עם ציור כסוף

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא צמח גיאופיט שפורח בסוף הקיץ בלי עלים כלל

2. הגשם הראשון של השנה נקרא _____

5 חלק ה' – סדרו את שלבי משימת החקר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הסבירו איך המבשר שבחרתם מותאם לעונה
☐	בחרו מבשר סתיו אחד - צמח או ציפור
☐	הכינו כרטיס זיהוי עם ציור ופרטים
☐	מצאו שלוש עובדות ממקורות אמינים ורשמו מאיפה כל עובדה

6 חלק ו' – כתיבה וחשיבה

ענו בקצרה.

1. בחרו שני מבשרים מאותו סוג (שני צמחים או שתי ציפורים) וכתבו 2 דברים דומים ו-2 דברים שונים ביניהם

כרטיס יציאה

ציינו שם של מבשר סתיו אחד וסימן זיהוי שלו

למה אסור לקטוף פרחי בר מוגנים גם אם הם נראים שכיחים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀